

‘മണി ചെയ്ൻ’ ഇസ്ലാമിക വിധി?

[Malayalam - മലയാളം - مليالم]

﴿ حكم (التسويق الهرمي والشبكي) ﴾

ഇസ്ലാമിക ഫത്വാ ബോർഡ് - സൗദി അറേബ്യ

إعداد : اللجنة الدائمة للبحوث العلمية والإفتاء

വിവർത്തനം: അബ്ദുൽ റസാഖ് സ്വലാഹി

ترجمة : عبد الرزاق صلاحي

കോപറേറ്റീവ് ഓഫീസ് ഫോർ കാൾ & ഗൈഡൻസ്
റബ്വ - റിയാദ് - സൗദി അറേബ്യ

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض -

المملكة العربية السعودية

islamhouse.com

1431 - 2010

സൗദി അറേബ്യയിലെ ഇസ്ലാമിക ഫത്വാ ബോർഡ് 22935-ാം നമ്പർ ഫത്വയായി 14/3/1425നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതിന്റെ സംക്ഷിപ്ത പരിഭാഷ

ചോദ്യം ?

അറിയപ്പെടുന്ന കമ്പനികൾ കച്ചവടരംഗത്ത് നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന (മണീ ചെയ്ൻ) വ്യാപാര ശൃംഖലയിൽ പങ്കാളികളാകുന്നതിന്റെ ഇസ്ലാമിക വിധി എന്ത് ?

ഉത്തരം

അന്യായമായ രൂപത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ പണം സ്വരൂപിക്കാനായി കമ്പനികൾ നടപ്പിൽവരുത്തുന്ന ഇത്തരം ബിസിനസ്സിൽ പങ്കാളികളാകാൻ പല കാരണങ്ങളാൽ പാടില്ല. വഞ്ചനയും ചതിയും തട്ടിപ്പും ഇതിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. മാത്രമല്ല, സാക്ഷാൽ പലിശതന്നെയാണ് ഈ ഇടപാടിലൂടെ സ്വന്തമാക്കുന്നത്.

ബർനാസ്, ഹിബത്തുൽ ജസീറ പോലുള്ള പ്രസിദ്ധ കച്ചവട കമ്പനികൾ തങ്ങളുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വേഗത്തിൽ വിറ്റഴിക്കാനായി തയ്യാർ ചെയ്ത പദ്ധതിയാണ് മണീ ചെയ്ൻ എന്ന ആശയം. തങ്ങളുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ആദ്യമായി വാങ്ങുന്ന വ്യക്തി അതിന്റെ ഗുണഗണങ്ങൾ പറഞ്ഞ് മറ്റുള്ളവരെയും പ്രസ്തുത ഉൽപ്പന്നം വാങ്ങാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുക. അങ്ങിനെ വാങ്ങുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയും കൂടുതൽ ആളുകളെക്കൊണ്ട് ആ ഉൽപ്പന്നം വാങ്ങാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

കമ്പനികളിൽനിന്ന് തങ്ങളുടെ ഉൽപ്പന്നം വിറ്റഴിയുമ്പോഴെല്ലാം ആദ്യമായി പ്രസ്തുത വസ്തു വാങ്ങിയ വ്യക്തിക്ക് പ്രോത്സാഹനമായി പാരിതോഷികം ലഭിക്കുന്നു. പിന്നീട് ആ വ്യക്തിയുടെ പ്രേരണയാൽ കമ്പനിയുടെ ഉൽപ്പന്നം ആരൊക്കെ വാങ്ങുകയും അവരുടെ എണ്ണം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവോ അതിനനുസരിച്ച് ആദ്യത്തെ വ്യക്തിക്ക് വലിയ തുക പാരിതോഷികമായി കമ്പനി നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ഓരോ ഉപഭോക്താവും മറ്റുള്ളവരെ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രീതിയാണ് മണീചെയിൻ എന്നതുകൊണ്ട് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്.

ഈ ഇടപാടുകൾ ഹറാം (നിഷിദ്ധം) തന്നെയാണ്. ഒരു തരത്തിലുള്ള പ്രലോഭനമാണിത്. ഉൽപന്നങ്ങളുടെ വിലയോ ലാഭമോ അല്പമറിച്ച്, അതിന്റെ വിലയെക്കാൾ എത്രയോ മടങ്ങ് വലിയ തുകയാണ് നേടാൻ സാധിക്കുന്നത്. ഈ രണ്ടു കാര്യങ്ങളും ഒരാളുടെ മുമ്പിൽ സമർപ്പിക്കുന്നുവെങ്കിൽ ബുദ്ധിയുള്ളവർ രണ്ടാമതു പറഞ്ഞത് തന്നെയാണ് തെരഞ്ഞെടുക്കുക. അതിനാൽ തന്നെ ഉപഭോക്താവിന്റെ മുമ്പിൽ ഈ വലിയ തുക പറഞ്ഞു പ്രലോഭിപ്പിച്ചും തങ്ങളുടെ ഉൽപന്നം ചെലവഴിക്കാനുള്ള പരസ്യം നൽകിയുമാണ് കമ്പനികൾ ഇപ്രകാരം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഉൽപന്നങ്ങളുടെ തുച്ഛവിലയും, അതിലൂടെ സംഭരിക്കാവുന്ന ഭീമമായ ലാഭവും പറഞ്ഞ് ഉപഭോക്താക്കളെ കമ്പനികൾ വഞ്ചിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതിനാൽതന്നെ ഈ വഞ്ചനാത്മകമായ രീതി ഇസ്ലാം നിഷിദ്ധമാക്കുന്നു. അതിന് പലകാരണങ്ങളുമുണ്ട്:

ഒന്ന് - ഒരു തരം പലിശയുടെ മാർഗ്ഗമാണത്:

കാരണം തുച്ഛമായ പണം മുടക്കി ഭീമമായ പണം സ്വരൂപിക്കുന്നു. ഇത് മതപരമായി ഖണ്ഡിതമായ തെളിവുകളാലും പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഇജ്മാനാലും (ഏകോപിച്ച അഭിപ്രായം) നിഷിദ്ധമാണ്. കമ്പനികൾ തങ്ങളുടെ തുച്ഛമായ ഉൽപന്നങ്ങളെ അതിനുള്ള മറയായി സ്വീകരിക്കുന്നു എന്നുമാത്രം.

രണ്ട് - ഉപഭോക്താക്കളെ വഞ്ചിക്കുന്നു:

ഇത് ഇസ്ലാം അനുവദിക്കുന്നില്ല. കാരണം, ഉപഭോക്താക്കൾക്ക് നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട അത്ര ആളുകളെക്കൊണ്ട് കമ്പനിയുടെ ഉൽപന്നം വാങ്ങിക്കുവാൻ കഴിയുമോ എന്ന് അയാൾക്കറിയില്ല. അപ്രകാരംതന്നെ എത്രമാത്രം ആളുകൾ സാധനങ്ങൾ വാങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്ന കൃത്യമായ കണക്ക് ഉപഭോക്താക്കൾക്ക് ലഭിക്കുകയുമില്ല. അതിനാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട പരമാവധി സംഖ്യക്ക് താൻ അർഹനായിരിക്കുന്നുവോ, അതല്ല, ഏറ്റവും ചെറിയ തുകയുള്ള അർഹതയാണോ നേടിയിട്ടുള്ളത് എന്നും അയാൾക്ക് കൃത്യമായി വിവരം ലഭ്യമല്ല. അതും ഒരു രീതിയിൽ വഞ്ചനതന്നെയാണ്. മാത്രമല്ല, ഈ ബിസിനസിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവരിൽ അധികവും പരാജിതരുമാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള വഞ്ചനയെ ഇസ്ലാം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നില്ല എന്ന് മുസ്ലിമിലെ ചില ഹദീസുകളിൽ നിന്നും മനസ്സിലാക്കാം.

മൂന്ന് - ഈ സംരംഭത്തിലൂടെ ആളുകളുടെ സ്വത്ത് അന്യായമായി സ്വായത്തമാക്കുകയാണ് കമ്പനികൾ ചെയ്യുന്നത് .

ഇത് ഖുർആൻ വിലക്കിയിട്ടുണ്ട്. അല്ലാഹു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ (سورة النساء 29)

“സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ പരസ്പരം നിങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ സ്വന്തം അന്യായമായി ഭക്ഷിക്കരുത്” (അന്നിസാഅ് 29)

നാല് - കമ്പനിയുടെ ഉൽപന്നങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ കാണിച്ചുകൊണ്ടു ജനങ്ങളെ വഞ്ചിക്കുകയും പൂഴ്ത്തിവെപ്പു നടത്തുകയും ചെയ്യുകയുമാണ് ഈ കച്ചവടത്തിലൂടെ നടക്കുന്നത്.

പലപ്പോഴും സാക്ഷാൽകരിക്കപ്പെടാത്ത ഭീമമായ തുകയാണ് വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നത്. ഇത് ഇസ്ലാം നിരോധിച്ചിരിക്കുന്നു. നബി (ﷺ) പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു:

“**من غش فليس مني**” “ആരെങ്കിലും ചതിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ എനിൽ പെട്ടവനല്ല.” (മുസ്ലിം)

കച്ചവടത്തിൽ കച്ചവടക്കാരനും ഉപഭോക്താവും പരസ്പരം സംതൃപ്തരാകേണ്ടതുണ്ട്. നബി (ﷺ) പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു:

البيعان بالخيار ما لم يفترقا فإن صدقا وبينا بورك لهما في بيعهما وإن كتما وكذبا محقت البركة من بيعهما

“കച്ചവടത്തിൽ സത്യസന്ധത പുലർത്തുകയും കാര്യങ്ങൾ ശരിയായി വിവരിക്കുകയും ചെയ്യുമെങ്കിൽ ആ കച്ചവടത്തിൽ അവർ ഇരുവർക്കും അനുഗ്രഹം ചൊരിയപ്പെടും. എന്നാൽ കളവു പറയുകയും ഉള്ള കാര്യങ്ങൾ മറച്ചുവെക്കുകയും ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ കച്ചവടത്തിലെ അനുഗ്രഹം തടയപ്പെടും.” (ബുഖാരി, മുസ്ലിം)

ഇതിനെക്കുറിച്ച് മറ്റൊരു രീതിയിൽ പറയപ്പെടാറുള്ളത് കച്ചവടത്തിന് ഇടയിൽ നിൽക്കുന്ന ബ്രോക്കർ എന്ന നിലയിലാണ് പണം കൈപറ്റുന്നത് എന്നാണ്.

അത് ശരിയല്ല. ഉപഭോക്താവിനും കമ്പനിക്കുമിടയിൽ കച്ചവടം നടന്നു കഴിഞ്ഞാലുടൻ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ട തുക ഇടനിലക്കാരന് ലഭിക്കുന്ന പതിവുണ്ട് . എന്നാൽ ഈ രീതിയിൽ ഉപഭോക്താവ് പണം നൽകി കമ്പനി ഉൽപന്നങ്ങൾ വാങ്ങിയിരിക്കണം. മാത്രമല്ല മറ്റു ഉപഭോക്താക്കളുടെ ശൃംഖലയും അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതിനാൽ തന്നെ ഒരു ഇടനിലക്കാരന്റെ റോളല്ല ഈ ശൃംഖലയിൽ കണ്ണിയാവുന്നവരുടേത് എന്ന കാര്യം വളരെ വ്യക്തമാണ്.

മറ്റൊരു വാദം പറയാറുള്ളത് കേവലം (ഗിഫ്റ്റ്) ഉപഹാരമായി ലഭിക്കുന്ന പണമാണിതെന്നാകുന്നു എന്നാണ്.

എന്നാൽ ആ വാദവും നിരർത്ഥകമാണ്. കാരണം, എല്ലാ ഉപഹാരവും അനുവദനീയമാവുകയില്ല എന്ന് നബി (ﷺ) പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പണം കടം തന്നവർക്ക് ഉപഹാരം നൽകൽ പലിശയാകും എന്നതിനാൽ അത് വിലക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അബ്ദുല്ല ഇബ്നു അബീ ബുർദയോട് നബി (ﷺ) പറഞ്ഞു: “പലിശ സർവ്വത്ര വ്യാപിച്ച ഒരു നാട്ടിലാണ് താങ്കൾ ജീവിക്കുന്നത്. അവിടെ താങ്കൾക്ക് ആരെങ്കിലുമായി കടമിടപാടുണ്ടാവുകയും അയാൾ വല്ല ഗോതമ്പോ, ചോളമോ, പാൽകട്ടിയോ ഉപഹാരമായി താങ്കൾക്ക് നൽകുകയും ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ സൂക്ഷിക്കണം. അത് പലിശയാണ്.”

ഉപഹാരങ്ങളെ വിലയിരുത്തേണ്ടത് അതിനുള്ള പ്രേരകം എന്ന് എന്നു നോക്കിയിട്ടായിരിക്കണം. അതുകൊണ്ടാണ് നബി(ﷺ) യുടെ അടുത്തേക്ക് ഒരാൾ വന്നുകൊണ്ട് (ഇതിൽ ഇന്നതെല്ലാം നിങ്ങൾക്കുള്ളതാണെന്നും ഇന്നതെല്ലാം എനിക്ക് കിട്ടിയ ഉപഹാരമാണെന്നും പറഞ്ഞപ്പോൾ നബി (ﷺ) അദ്ദേഹത്തോട് “നീ നിന്റെ ഉമ്മയുടെയും വാപ്പയുടെയും വീട്ടിൽ ഇരുന്നിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇത് താങ്കൾക്ക് ഉപഹാരമായി കിട്ടുമായിരുന്നോ? എന്നു ചോദിക്കുകയുണ്ടായത്.” (ബുഖാരി, മുസ്ലിം)

മുകളിൽ പരാമർശിക്കപ്പെട്ട കാര്യം ഏതുപേരിൽ അറിയപ്പെട്ടാലും ശരി, അത് നിഷിദ്ധമാണ്.

وصلّى الله على نبينا محمد وآله وصحبه وسلّم
